

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทิพย์วรรณ ราชพิทักษ์

นักศึกษาลำดับชั้นปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม E-mail: gift546546546@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ ลินจรรณศักดิ์

อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน และด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 395 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน และด้านข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจ, การนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์, นักบัญชี

Received: May 3, 2021, Revised May 24, 2021, Accepted June 2, 2021

Factors Effect Knowledge Understanding of Accountant in to Submitting Financial Statements on Electronic (DBD e-Filing)

Tippawan Radpitak

Master of Accountancy Program, Sripatum University gift546546546@hotmail.com

Asst.Prof.Dr.Titaporn Sincharoonsak

Faculty of Accountancy, Sripatum University

Abstract

This research The objective is to study the factors that influence knowledge and understanding Accountant of DBD e-Filing in Business Information Preparation and presentation of financial statements and information on accounting information for the management of accountants in the Bangkok Metropolitan Area. The sample groups used in this study are 395 accountants in Bangkok Metropolitan Region, using questionnaires as a tool for data collection. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. The hypothesis was tested by Multiple Regression Analysis. The results of the study showed that;

Factors influencing knowledge Accountants' Understanding of Submission of Electronic Financial Statements (DBD e-Filing) in Business Information Preparation and presentation of financial statements and information Statistically significant at the level 0.01

Keywords: *Knowledge and Understanding, DBD e-Filing, Accountants*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทนำ

ในยุคปัจจุบันนักบัญชีปฏิเสธไม่ได้ว่า มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการทำบัญชีเพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็วกับการทำงาน โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้โปรแกรมบัญชีออนไลน์ในการจัดทำรายงานทางการเงินอย่าง Flow Account หรือวิธีการนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์อย่าง "DBD e-Filing" เป็นต้น ดังนั้น จึงถึงเวลาแล้วที่นักบัญชีจะต้องพยายามปรับตัว และปรับรูปแบบการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานบัญชีในยุคปัจจุบัน ให้สมกับคำว่า “นักบัญชียุค 4.0”

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มีการพัฒนาระบบงานต่าง ๆ ภายใต้ภารกิจของกรมเพื่อรองรับการเติบโตของภาคธุรกิจและแนวโน้มทางเศรษฐกิจที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในปี 2556 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้ริเริ่มนวัตกรรมการให้บริการรับงบการเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์หรือที่เรียกว่า “DBD e-Filing” ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการในการรับเงินการเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยจะให้บริการยื่นเอกสารต่าง ๆ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ

ระบบจัดเก็บไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ โดยจากเดิมที่เป็นระบบการยื่นโดยส่งเอกสารด้วยตนเอง ผู้ที่ยื่นเอกสารต้องเดินทางไปยื่นที่จุดให้บริการด้วยตนเอง ซึ่งใช้ระยะเวลานานในการดำเนินการ ประมวลผล วิเคราะห์ และให้บริการแก่ประชาชน แต่ระบบ e-filing สามารถให้บริการผ่านหน้าเว็บไซต์ได้ ระยะเวลาดำเนินการเป็นแบบ real time สามารถประมวลผล สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานพันธมิตร เข้าถึงได้ทุกที่มีอินเทอร์เน็ต สะดวกและรวดเร็วสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ทันที เพื่อทดแทนการรับการเงินรูปแบบเดิมที่เป็นเอกสาร อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มช่องทางการให้บริการ

DBD e-Filing เป็นระบบการให้บริการทางการเงินโดยใช้เทคโนโลยี XBRL (ย่อมาจาก extensible ภาษารายงานทางธุรกิจ) เป็นระบบภาษาที่ถูกสร้างขึ้นโดยการใช้ รหัสตราฟาร์โค้ด บาร์โค้ด) ของรหัสทางบัญชีต่าง ๆ งบการเงินที่นำเสนอผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีที่เป็นมาตรฐานสากลทั่วโลก โดยมีข้อมูลงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ที่มีประโยชน์มาก และสามารถนำส่งได้ตลอด 24 ชั่วโมง มีประโยชน์และช่วยในการจัดเก็บเอกสารจำนวนมาก ช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ช่วยเพิ่มความรวดเร็วและทำให้การทำงานมีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดส่งงบการเงิน ช่วยสนับสนุนความมั่นคงและปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ วิธีที่สามารถนำส่งรูปแบบงบการเงินโดยเข้าได้ที่เว็บไซต์ www.dbd.go.th โดยเลือกเมนู ยื่นงบการเงินและสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) การนำส่งมี 2 รูปแบบคือรูปแบบ E-Form และรูปแบบ XBRL

ดังนั้น การที่จะดำเนินการใช้งานระบบนำส่งงบการเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ได้ดีนั้น นักบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อการใช้งานของระบบเป็นอย่างดี ซึ่งผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

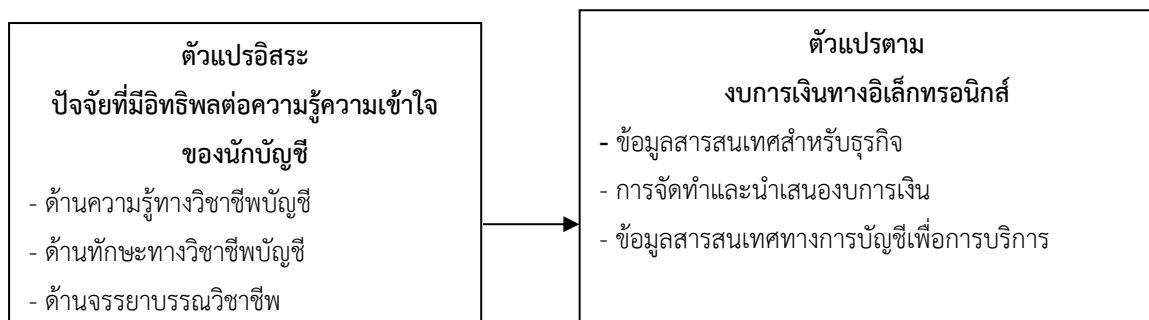
1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนอการเงิน ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) มีวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งหมดจำนวน 33,471 คน ข้อมูลวันที่ 31 ตุลาคม 2562 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่าง ด้วยวิธีคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (สุทธนู ศรีไสย์, 2551) ยอมรับความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 ผลการคำนวณต้องให้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอย่างน้อย 395 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงิน (DBD e-Filing) ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน จำนวน 34 ข้อ กำหนดรูปแบบการสร้างแบบสอบถามมีองค์ประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลชนิดของแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประเภทธุรกิจของหน่วยงาน การใช้บริการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนักบัญชี จำนวน 15 ข้อ ประกอบไปด้วย ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ การจัดทำและนำเสนองบการเงิน และข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหาร

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา หรือความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่าข้อคำถามมีคะแนน IOC เริ่มต้นตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงสามารถใช้ได้ (วาโร พึงสวัสดิ์, 2551) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการศึกษานี้ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัก โดยต้องได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7 ขึ้นไปจึงถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปศึกษาในกลุ่มตัวอย่างได้ หลังจากนั้นจัดทำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พร้อมตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ทำเรื่องขอหนังสือราชการจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแนบไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด
4. เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว ตรวจสอบความครบถ้วน และสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมา 395 ฉบับจาก 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98

5. นำแบบสอบถามที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์มาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บแบบสอบถามครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของชุดข้อมูลแล้วทำการลงรหัส หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกมาลงรหัสเรียบร้อยแล้ววิเคราะห์โดยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ตารางแบบร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูลทั่วไป จำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น

แบบสอบถามตอนที่ 1 การอธิบายข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประเภทธุรกิจของหน่วยงาน การใช้บริการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ 2 การอธิบายข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามระดับความสำคัญ

แบบสอบถามตอนที่ 3 การอธิบายข้อมูลอิทธิพลที่มีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามระดับความสำคัญ

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ตัวแปรตาม คือ งบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ได้แก่ ข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ การจัดทำและนำเสนอ งบการเงิน และข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหาร เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามหรือไม่ และสถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

1. จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 89.10 มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปีขึ้นไป- 5 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 อยู่ในธุรกิจของหน่วยงานประเภท บริษัทจำกัด จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 90.10 และเคยมีการใช้บริการการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) จำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 93.20

2. จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ซึ่งมีข้อสรุปภาพรวมดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	4.51	0.60	มากที่สุด
ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี	4.48	0.65	มาก
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.69	0.51	มากที่สุด
รวม	4.56	0.59	มากที่สุด

และสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า สามารถนำความรู้ด้านวิชาชีพมาวิเคราะห์เกี่ยวกับด้านบัญชีได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 รองลงมาสามารถเลือกรูปแบบการเสนอข้อมูลทางบัญชีและงบการเงินได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

2.2 ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจ และรักในวิชาชีพบัญชี อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 รองลงมาสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปขององค์กรได้อย่างทันถ่วงที อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดทำงบการเงินโดยใช้เหตุผล ทฤษฎี และข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับงานบัญชีได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46

2.3 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า สามารถรักษาความลับของกิจการที่ตนปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 รองลงมามีความรับผิดชอบต่อนักเรียนวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และมีความเที่ยงธรรมในการประกอบวิชาชีพบัญชี อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69

3. จากการศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการนำเสนองบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ซึ่งมีข้อสรุปภาพรวมดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงภาพรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนองบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนองบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ	4.53	0.61	มากที่สุด
ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน	4.59	0.55	มากที่สุด
ด้านข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหาร	4.57	0.59	มากที่สุด
รวม	4.56	0.58	มากที่สุด

และสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูล และการสื่อสารทางการเงินของธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 รองลงมา แสดงภาพรวมการจัดเก็บ จัดโครงสร้าง ประมวลผลข้อมูล และควบคุมความปลอดภัยของข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และมีการจัดการระบบสารสนเทศด้านการบัญชีให้สัมพันธ์กับการดำเนินงานขององค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52

3.2 ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีการนำเสนองานบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเหมาะสมโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 รองลงมา มีการจัดทำงบการเงินได้อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และมีการจัดทำและนำเสนอผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการอย่างเที่ยงธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59

3.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ให้ความสำคัญกับการจัดการสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 รองลงมา จัดทำระบบบัญชีและการวางแผนการใช้งบประมาณขององค์กรอย่างถูกต้องเหมาะสม

อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และให้ความสำคัญกับการดำเนินงานและการจัดการสารสนเทศทางการบัญชีใน
อนาคตของธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

4. จากการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณ
วิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำเสนอการยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับ
ธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดตาม
ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อศึกษา อิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนัก
บัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี กับ การนำเสนอการยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์
(DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การนำเสนอการยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)					
ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีใน พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	.367	.200		1.833	.068
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี(X ₁)	.157	.059	.148	2.641	.009*
ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี(X ₂)	.360	.054	.388	6.647	.000*
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ(X ₃)	.393	.050	.326	7.862	.000*
R square = 0.574 F = 175.493 Sig = 0.000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณ
วิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำเสนอการยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนอ
การเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียด
ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อศึกษา อิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนัก
บัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี กับ การนำเสนอการยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์
(DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนอการเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การนำเสนอการยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)					
ด้านการจัดทำและนำเสนอการเงินของนักบัญชีใน พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	.854	.200		4.274	.000
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี(X ₁)	.235	.059	.239	3.971	.000*

ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี(X_2)	.219	.054	.255	4.054	.000*
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ(X_3)	.360	.050	.322	7.210	.000*
R square = 0.505 F = 133.220 Sig = 0.000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำเสนอการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อศึกษา อิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี กับ การนำเสนอการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การนำเสนอการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)					
ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	.670	.201		3.333	.001
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี(X_1)	.244	.060	.239	4.108	.000*
ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี(X_2)	.297	.054	.331	5.464	.000*
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ(X_3)	.312	.050	.268	6.218	.000*
R square = 0.540 F = 153.244 Sig = 0.000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำเสนอการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาจเป็นเพราะความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพ และทักษะทางวิชาชีพบัญชี นั้นจะต้องมีความรู้ในการส่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชี เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการนำเสนอการนำส่งงบการเงิน รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการข้อมูลงบการเงินของประเทศไทยให้มีความถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งการยื่นงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) นักบัญชี

จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในทักษะสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaplin, S. (2017) ศึกษาการศึกษาด้านบัญชีและทักษะที่จำเป็นที่ต้องมีของผู้สำเร็จการศึกษาด้านบัญชี พบว่าทักษะที่จำเป็นต้องมีของนักบัญชี คือ ต้องมีการจัดทำแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ซึ่งได้รับการระบุว่าเป็นส่วนสำคัญและในปัจจุบันมีการแสดงผ่านข้อมูลสารสนเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมพร อาชาวศ และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า การส่งมอบบริการที่ดีจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อจัดเตรียมความพร้อมในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการนำส่งงบการเงิน

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาจเป็นเพราะกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้ผลักดันให้นิติบุคคลที่ทำธุรกิจอยู่ในประเทศไทย ต้องนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) นักบัญชีจึงต้องมีความรู้ในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ในระบบออนไลน์และนำส่งงบการเงินภายในเวลาที่กำหนด หากไม่นำส่ง หรือนำส่งล่าช้า จะต้องถูกดำเนินคดีฐานไม่นำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นภายในกำหนด 14 วัน ดังนั้นนักบัญชีจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจทางวิชาชีพบัญชีในด้านต่างๆ เพื่อจัดทำและนำเสนองบการเงินได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kavanagh, M. H (2018) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้สำเร็จการศึกษาด้านบัญชีต้องการทักษะและคุณลักษณะอะไรบ้าง? พบว่า ความแตกต่างในแง่ของนักบัญชี จะต้องจัดทำและนำเสนองบการเงินเพื่อให้ผู้บริหารเห็นมูลค่าโดยผ่านโปรแกรมบัญชีเพื่อให้จัดทำและนำเสนองบการเงินได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมพร อาชาวศ และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า การส่งมอบบริการที่ดีจะต้องมีแนวทางในการจัดเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาจเป็นเพราะนักบัญชีจะต้องสามารถสรุปข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อผู้บริหารสามารถวางแผนการจัดการภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่ถือว่ามีความสำคัญต่ออาชีพการงานที่ผู้บริหารยังต้องพึ่งพานักบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ MELÉ, Domènec et al. (2017) ได้ศึกษาจริยธรรมทางการเงินและการบัญชี จากวิกฤติที่ผ่านหลายสถานการณ์ พบว่า การบูรณาการที่ดีขึ้นด้านเทคนิคของการบัญชีและการเงินในธุรกิจ จะช่วยส่งเสริมระหว่างผู้บริหารกับนักบัญชี แต่เป็นการทำงานร่วมกันและพึ่งพิงระบบคุณในองค์กรซึ่งกันและกัน กล่าวคือนักบัญชีจะช่วยวางแผนการทางการเงิน ส่วนผู้บริหารตัดสินใจนำเงินไปบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaplin, S. (2017) ศึกษาการศึกษาด้านบัญชีและทักษะที่จำเป็นที่ต้องมีของผู้สำเร็จการศึกษาด้านบัญชี พบว่า โดยปกตินักบัญชีระดับบัณฑิตศึกษาจะเรียนรู้ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการกำหนดให้พวกเขาเข้าสู่

อาชีพ สำนักงานบัญชีที่พิจารณาจ้างพนักงานบัญชีจะเปลี่ยนทักษะที่จำเป็นต้องมีก่อนโดยนักบัญชีจะต้องสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารของผู้บริหารได้เป็นอย่างดี เช่น การจัดทำแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่านักบัญชีมีความพร้อมในระบบอิเล็กทรอนิกส์ในทุกด้าน ดังนั้นนักบัญชีจึงควรพัฒนาความรู้อยู่เสมอเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการบริหารแผนการเงินได้อย่างรวดเร็วที่สุด

2. อีกทั้งยังพบว่านักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความเชี่ยวชาญในการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยเช่นกัน ดังนั้นนักบัญชีจึงควรพัฒนาทรัพยากรด้านการเงินและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพของการทำงานรวมถึงมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีใหม่ที่รับการทำงานด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของระบบนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ต่อไป

2. ควรทำการศึกษาการนำข้อมูลงบการเงินของนักบัญชีไปใช้ประโยชน์สูงสุด เพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายของผู้บริหารต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2562). สถิติของผู้ทำบัญชี. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2563, จากเว็บไซต์:

https://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=433.

พรหมพร อาชาวศ และคณะ. (2561). ปัญหาและอุปสรรคของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

สุทนต์ ศรีไสย์. (2551). สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Chaplin, S. (2017). Accounting education and the prerequisite skills of accounting graduates: are accounting firms' moving the boundaries?. Australian Accounting Review, 27(1), 61-70.

Kavanagh, M. H., & Drennan, L. (2018). What skills and attributes does an accounting graduate need? Evidence from student perceptions and employer expectations. Accounting & Finance, 48(2), 279-300.

MELÉ, Domènec; ROSANAS, Josep M.; FONTRONDA, Joan. (2017). Ethics in finance and accounting: Editorial introduction. Journal of Business Ethics, 2017, 140.4: 609-613